

Kedves Testvérek!

Jézus megkeresztelkedésének ünnepén a keresztelt ember, a keresztény ember méltóságáról szeretnék szólni, a keresztény ember szabadságáról, a megkeresztelt ember felelősségéről, lehetőségeiről. Mindarról, ami adatik nekünk. Keresztelő János előjön a pusztából, és a Jordán mentén meghirdeti a bűnbánat keresztségét. A nép elkezd hozzá özönlteni és alámeríti őket. Keresztelő János nem egy pap. Keresztelő János egy papnak a fia. Azt tudjuk róla a szentírásból, hogy ő nem lett a hivatalos papi rendnek a tagja, hanem miközben egy papnak a fia volt, a pusztában élt; ő a mai szóval egy civil vagy esszéus szerzetes. Ez a civil vagy esszéus szerzetes a Szentlélektől indítva elmegy a pusztából a Jordánhoz, és meghirdeti a bűnbánat keresztségét. Milyen izgalmas egyébként az erre adott érzékenység és válasz, ahogy hallottuk a szentírásból, hogy a nép feszülten és izgatottan várakozott, és mentek is oda, hogy hátha talán ő a Messiás. Keresztelő János számára nem volt ismeretlen, mit jelent az, hogy papság, mert az apja pont az volt, de ő kiment a pusztába, és egy civil volt, és civilként hirdette meg a bűnbánat keresztségét.

Ez pedig azt jelenti, hogy Jézus is egy civil volt. Kereszteléskor, amikor a keresztelést, a keresztelés titkát föltáró szimbólumokat használjuk, többek között megkenjük a megkeresztelt személyt keresztelendő olajával, akkor az imádságunkban azt fejezzük ki, hogy a megkeresztelt személy részesedett Krisztusnak a királyi, főpapi és prófétai küldetéséből. Arra is érdemes rácsodálkoznunk, hogy Jézus miközben civil volt, és civil maradt, ezt azért is mondhatjuk, mert a szó hivatalos értelmében az intézményesült hatalomgyakorlás értelmében sosem lett király, sosem volt az. Mi mondjuk így, hogy Krisztus Király, mi mondjuk azt, hogy Ő a világmindenség Királya. Az intézményesült hatalomgyakorlás megközelítéséből Jézus sosem volt király, sőt, hát ez volt a gúny tárgya, hogy micsoda király. Gondoljunk az elítélésekor való eseményekre.

Nem csak, hogy király nem volt a szó hivatalos értelmében, hanem pap sem. Jézus nem volt pap. Hogyha meg kellene neveznünk, hogy Jézus tulajdonképpen ki volt, hogyha a szónak most hivatalos értelmében a kétezer évvel ezelőtti intézményrendszer összefüggésében, hogy Ő ki is volt, akkor tulajdonképpen ő egy fölolvasó volt. Mondjuk úgy, hogy egy lektor, akit megkérhettek, hogy jöjjön, olvasson egy kicsit a szent szövegekből, és utána megengedték neki, hogy a hite alapján tanúságot tegyen, hogy ő hogyan élte meg, és hogyan éli meg mindazt, ami azokban a szent szövegekben van. Ilyen értelemben Jézus most leginkább ahhoz hasonlítana, mint ti, akik ketten kijöttetek és olvastatok, vagy a harmadikotok, aki kijön, és majd elolvassa az egyetemes könyörgéseket. Jézus a szó hivatalos értelmében sosem lett pap.

Tudjuk, hogy az ószövetségben létezett az úgynevezett hivatásos prófétáknak az intézménye. De Jézus sosem lett hivatásos próféta a szónak intézményesült értelmében, nem lett udvari próféta, aki Istenre hivatkozik, de azért előtte jól megfontolja, mit gondol róla a király, vagy éppen mi a fontos irány, amibe úgy bele kellene állni akkor, amikor az Istenre fog hivatkozni valamilyen történelmi helyzet kapcsán.

Jézus tehát a szó intézményesült megközelítése felől nézve nem lett se király, se pap, még csak próféta sem. És milyen érdekes, hogy a civil Jézus, miközben ezeket a szerepeket és megbízásokat sosem töltött be, aközben mi kétezer évvel később méltán azt mondjuk, hogy Krisztus Király, hogy Krisztus a főpapunk. És hogyha van valaki, aki meghirdeti, mint egy próféta, a Szentlélektől eltelve Isten szándékát, hát ki más, ha nem Jézus. Ezért ha azon gondolkozunk, hogy mit is jelent a megkeresztelt ember szabadsága és felelőssége, lehetősége és méltósága, akkor éppen a civil Jézusig jutunk el.

Képzeljük el, amikor megszólal a Mennyei Atya, hogy „Te az én szeretett fiam vagy, akiben a kedvemet lelem.”, hogy ezt most Jézus hallotta, vagy Keresztelő János hallotta, vagy ők ketten hallották, vagy az egész nép hallotta – nem tudjuk pontosan. De képzeljük el, hogy egyszer csak elindul egy mozgalom, és azt mondják: „A Mennyei Atya mondta azt, hogy Jézus nem akárki. A szeretett fia, ezt mondta a mi Istenünk.” Úgy eljátszottam a gondolattal, hogy egyszer csak akkor Jézus csinál egy-két csodát, és rendkívüli tagságot nyer a főtanácsba. Nyilván azért mondom, hogy rendkívüli tagságot, mert nagyon fiatal. Nem baj, nagyon fiatal, de hát mégis csak az Isten mondta róla ezeket a szépeket, hát akkor azért kapjon a főtanácsban egy rendkívüli tagsági helyet.

Miközben lehet, hogy egy jó szlogen lett volna egy évig, hogy „A Messiás is velünk van.”, eközben inkább az történt, hogy Jézus azokkal volt, akik kimentek a Jordán folyóhoz, hogy a bűneiket beismerjék, velük volt. Odament pontosan azokhoz, akik elmentek azért a Jordán folyóhoz, hogy fölismerjék a saját szabadságukat, a saját méltóságukat, a saját lehetőségeiket, és ebben a világosságban alá akarjanak merítkezni a Jordán folyóba, kifejezve azt, hogy tudják és fölismerték a saját szabadságukat, lehetőségüket és méltóságukat. Amely méltóság akkor is van, ha tökéletlenek vagyunk, és azt a küldetést, ami akkor is van, ha gyarlók vagyunk. Ezért Jézus azokkal volt, akik kimentek a Jordán folyóhoz, beismerve a bűneiket, és főképpen azokkal volt, akikkel kapcsolatban, mert tudjuk a szentírás előző néhány mondatát... Keresztelő János mit mondott azoknak, akik kimentek a Jordán folyóhoz, hogy alámerítkezzenek? Azt mondta nekik,

hogy „Remélem nem azért jöttetek ide, hogy magatokat és másokat ámítsatok, hogy ti is itt vagytok. Onnan tudhatjátok, hogy nem önámításból, meg mások előtt szemfényvesztésből jöttetek, hogy a bűnbánattartás gyümölcseit fogjátok teremni. Vagyis onnan lesz egészen nyilvánvaló, hogy ti jogosan jöttetek ide, hogy az az életetekből föl fog ragyogni, onnan világos lesz.” Ezt mondja Keresztelő János még azoknak is, akik kijönnek a Jordán folyóhoz, hogy alá merítkezzenek.

Szeretnék egy megkülönböztetést tenni. Az alámerülés az nem egyenlő az elmerüléssel, az nagyon nem ugyanaz. Az ember fenyegetett abban, hogy ilyen vagy olyan értelemben egyszerűen csak elmerüljön. Nem is akarom mondani a sort, hogy az ember mi mindenben el tud merülni; az nem alá merítkezés. Jézus alá merítkezik. Mi a különbség az elmerülés és az alá merítkezés között? Mikor az ember alá merítkezik, és nem elmerül valamiben, és onnan följön, utána jön a lényeg. Megvan nektek az az élmény, mondjuk hollywood-i filmekből, hogy a főhős akár egy bokszoló, vagy bárki más egy életesemény kapcsán padlót fog? És jó esetben van ott valaki, aki egyszer csak megjelenik valóságosan, vagy a küzdő ember képzeletében, és azt mondja: „Állj föl! Állj föl!” Az amerikai polgárjogi küzdelmekben volt egy szlogen, és a szlogen így szólt: „Nem föltétlen vagy felelős amiatt, hogy a padlóra kerültél, de felelős vagy azért, hogy föllálsz-e onnan.” Ezért mi, keresztény emberek is gondolhatjuk azt, hogy az alámerítkezés arról szól, hogy az ember tényleg ilyen-olyan értelemben néha átél valamiféle halálszerű élményt. Alámerítkezünk, és alámerülünk, de Isten azt mondja nekünk: „Állj föl!” De Isten nem csak ezt mondja, hogy „Állj föl!”. Az alámerítkezés és az elmerülés között a különbség az, hogy amikor az ember már-már nem kap levegőt és fuldokol, és szinte elpusztul, és szinte azt érzi, ha ez tovább így megy, meg is fulladhatnék... Ilyen élménye biztos mindegyikünknek van. „Ha ez tovább folyik, el fogok benne pusztulni, megfulladok.” A különbség az, hogy az ember, aki ott, a víz mélyén, miközben alámerítkezett, átéli azt, hogyha ez tovább így megy, megfulladok, amikor fölláll a vízből, jó irányba indul.

Nem elég föllátni a vízből. A leginkább az életünket megjellemző pillanatok nem csak az, hogy van a válság, és aztán van, aki fölláll, van, aki nem, ki az, aki fölláll, és mit jelent, hogy föllállt. A kérdés az, hogy amikor az ember, aki a szó valamilyen értelmében közel került a halálhoz, fölláll, hogy Isten felé indul-e el? Nem elég csak föllátni. És ha meg kellene ragadnunk a megkeresztelt ember méltóságát, akkor az az, hogy ugyanúgy ránk ragad a mocsok, és ugyanúgy néha fulladozunk, és ugyanúgy néha nem kapunk levegőt és úgy éljük meg, hogy ebben elpusztulunk, de nem csak föllállunk, hanem jó irányba indulunk. Tudjátok, hogy a megkeresztelkedés után, ahogy a szentírás ezt hozza, Jézus milyen irányba indult el? Tudjuk pontosan, mert kiment a pusztába, és ott érte őt a megkísértés. A megkísértés, hogy tiéd lehet a hatalom és a dicsőség, és minden. De Jézus, ahogy föllállt az alámerítkezésből, a jó irányba indult neki.

Ezért a következő gondolat így szól, hogy ezért aztán, amikor mi arra hivatkozunk, hogy megkeresztelték vagyunk, és keressük ennek a méltóságát és ennek a lehetőségeit, nem egyszerűen csak arról van szó, hogy kétezer évvel ezelőtt a választott nép tagjai körülmétkedtek, mi pedig keresztelkedünk, tehát egy másik szertartás került ide. Ennél sokkal többről van szó. Mit jelent ez a különbség, ha meg akarnánk ragadni? Azt, hogy Jézus nem kizárólag – így mondanám ezt – a hivatalos Istent hirdette meg, az addig oly egyértelmű és világosnak tűnő hivatalos Istent, hanem kit hirdetett meg? Azt a valakit hirdette meg, aki följött a Jordánból, azt mondta neki, hogy „Te az én szeretett fiam vagy.” Egy civil Istent hirdetett meg Jézus. Nem a profi Istent, a hivatalos Istent, a hivatásos Istent, hanem egy civil Istent. Azért, mert az Isten Jézusnak így mondta, hogy „Te az én szeretett fiam vagy.” Tehát ahogy alámerült és följött Jézus a Jordánból, Isten megmutatta magát egy civil Istenként, hogy „Én a te apukád vagyok.” Ezért nyilvánvaló lett, hogy Jézus milyen irányba indul el; hogy tanúságot tegyen egy civil Istenről. A civil Jézus a civil Istenről, akit így mondott: „Az én Mennyei Apucim.” Mert az „abba” tulajdonképpen ezt jelenti. Nem azt, hogy atyám, hanem hogy apuci. Egy civil Isten.

Ez pedig az, hogy akkor hogyan ragadhatnánk meg, mit jelent az, hogy meg vagyunk keresztelve, annak a méltósága, autonómiája, szabadsága és felelőssége? Az valami olyasmit jelent, hogy egyszer csak nem az a kérdés, hogy ki hivatkozik Istenre, hanem hogy ki az közülünk, akire Isten fog hivatkozni? Mit jelent a jó irány, miután följöttünk a Jordán folyóból? Hogy meghalljuk azt a küldetésünket, hogy „Élj úgy, hogy elsősorban ne te hivatkozz rám. Én vagyok a te mennyei apád. Élj úgy, hogy én hivatkozzak rád!” És akkor beteljesítetted ezt a civil küldetésedet, és megértetted, mit jelent, hogy meg vagy keresztelve.